

4.5.3 Použití socioekonomických proměnných na úrovni žáků

Stejný typ analýzy byl proveden s použitím socioekonomických proměnných na úrovni žáků. Výzkumníci použili provizorní verzi socioekonomického indexu, která bude popsána v následující části textu, a to jednak na individuální úrovni, kdy přidělili každému žákovi socioekonomický index jeho vlastní domácnosti, jednak na úrovni distriktu, kdy přidělili každému žákovi průměrný socioekonomický index domácností v jeho distriktu. Školní průměr prvního indexu představuje pozorovaný socioekonomický index pro danou školu. Školní průměr druhého indexu představuje očekávaný socioekonomický index pro danou školu v případě neexistence selektivního přijímání, tj. v případě, že by každá škola přijímala náhodně vybrané žáky z jejich distriktů. Obrázky č. 17 a č. 18 ukazují výsledky porovnání očekávaného a pozorovaného přijímání žáků.

Na obrázku č. 17, který představuje situaci na úrovni sekundárního vzdělávání, můžeme pozorovat několik věcí. Když se podíváme na barvy reprezentující územně založený socioekonomický index, můžeme si všimnout silné korelace. Zároveň však vidíme, že dvě různé metody měření socioekonomického statusu dávají některým školám dosti odlišné socioekonomické indexy. Některé zelené body zobrazující vysoký územně založený socioekonomický index jsou ve spodní části rozdělení podle socioekonomického indexu domácností. To nás upozorňuje na důležitý rozdíl v měření socioekonomického statusu mezi oběma metodami: některé školy klasifikované podle územně založeného socioekonomického indexu jako relativně privilegované jsou ve skutečnosti spíše neprivilegované, vezmeme-li v úvahu skutečný socioekonomický index domácností jejich žáků. Body jsou poměrně blízko k přímkě reprezentující absenci selektivního přijímání, avšak trend je celkem jasný: školy v levé dolní části obrázku č. 17 (jejichž očekávaný i pozorovaný průměrný socioekonomický index domácností je nízký) téměř systematicky selektivně přijímají žáky, kteří jsou méně privilegovaní, než je průměr jejich distriktu. Symetrický efekt v pravé horní části obrázku je daleko méně patrný: školy s vysokým očekávaným i pozorovaným socioekonomickým indexem domácností mají sklon, i když v méně masivním měřítku, selektivně přijímat žáky s vyšším socioekonomickým indexem, než je průměr jejich distriktu. Nejvyšší míra selektivního přijímání privilegovaných žáků je vidět ve středu distribuce: to jsou školy, které si z heterogenních distriktů vybírají ty nejvíce privilegované žáky. Stejná pozorování mohou být učiněna na úrovni primárního vzdělávání (obrázek č. 18).

Tyto výsledky prokazující selektivní přijímání žáků do škol vedly tým výzkumníků k navržení alternativních metod pro výpočet socioekonomického indexu škol. Nové metody jsou založeny na datech z domácností, která jsou agregována přímo pro každou školu, aniž by bylo potřeba započítávat hodnoty distriktů. Tento socioekonomický index založený na datech o domácnostech žáků je popsán v následující části textu.